

MARIÁTÁL

Spravodaj obce Mariánka | 1/2022

Južná cesta

Karpatská
a Partizánska

Dedičstvo
developerov

Ihrisko nad
Marialandom

Rozpočet

Spor s AKJK

Odpady

Kultúra

Školstvo

Šport v obci

Separovaný
zber

JUŽNÁ CESTA

DOPRAVNÁ TEPNA A POTREBA JEJ KOLAUDÁCIE

Južnú cestu dnes využíva viac ako 20% obyvateľov Marianky a výrazne odbreňuje Karpatskú, Štúrovu ulicu a Námestie 4. apríla. Bezpochyby ide o komunikáciu užitočnú nielen pre priľahlé pozemky, ale cez vyššie spomínané odbremenenie dopravy aj ostatné časti Marianky. Otázka znie – keďže je táto ulica využívaná – prečo nie je riadne skolaudovaná? Pozrime sa najskôr na pár dôležitých zdokumentovaných okamihov z nedávnej histórie:

- O umiestnení tejto cesty rozhodla obec v územnom pláne 2006. Investícia mala naplánované 2 časti. Jednou bola kúpa pozemku obcou a druhou výstavba telesa cesty prostredníctvom investorov.
- **Obecné zastupiteľstvo rozhodlo o odkúpení pozemkov (2 700 m²) pre 1. časť južnej cesty za 270 000 € od cirkvi ešte v roku 2011.** Zmluvou o odkupe sa malo zároveň zabezpečiť, že peniaze zaplatené za pozemky „zostanú v obci“, t. j. aby sa použili znova do investície realizovanej už zo strany RKC na rekonštrukciu pamiatkovej zóny, t. j. na ďalších verejne dostupných priestranstvách obce (ako aj parkovisko na Karpatskej, premostenie Partizánskej na Panský les a tým vylúčenie dopravy z údolia, ktoré však zásahom z Panského lesa padlo). Cena a záväzok investovať väčšinu prostriedkov v obci bola dohodnutá aj so samotnou RKC a ekonomická komisia arcidiecézy v tom čase odpredaj pozemku pod Južnou cestou tiež odsúhlasila.
- V roku 2012 obec obstarala projektovú dokumentáciu na Južnú cestu, v roku 2013 vyšlo územné rozhodnutie a začalo stavebné konanie, ktoré nebolo ale riadne ukončené. Zároveň – v rozpore so stavebným zákonom – sa začala aj samotná výstavba telesa cesty, s cieľom urýchliť výstavbu Južnej cesty a realizáciu jej benefitov pre obec.
- Výstavba sa prerušila v roku 2014 a stavebné konanie uviazlo na viacerých sporoch v priebehu roka

2015. Výstavbu sprevádzali nejasnosti ohľadom jej financovania, ale aj pripomienky k umiestneniu chodníkov, dažďovej kanalizácie, osvetlenia a dopravného režimu.

- V každom prípade sa postavil len minimálny variant cestnej komunikácie, začalo konanie o dodatočnom povolení stavby. Potom všetky procesy uviazli (v stanoviskách účastníkov, v nejasnostiach, sporoch) a k vydaniu stavebného povolenia už nedošlo.

Cesta ale už slúži občanom, doprava k povoleným novostavbám už prebieha po tejto ulici. Nedoatkami sú nevybudovaný chodník, neexistujúce osvetlenie a dopravné značenie (vrátanie spomaľovačov), pre ktorých prípadnú realizáciu je potrebné cestu skolaudovať.

Kritickou a doposiaľ neprekonanou prekážkou kolaudácie však zostal neusporiadaný vzťah ku pozemkom pod samotným cestným telesom vo vlastníctve cirkvi. Prečo nebola Zmluva schválená obecným zastupiteľstvom v čase, keď existovala podpísaná dohoda o cene a použití prostriedkov, je nejasné. Vysvetlení dôvodov z oboch strán je niekoľko, v každom prípade žiadna strana nespochybňuje pôvodné parametre ceny a účelu požitia prostriedkov. V každom prípade sa obec s RKC dohodli v roku 2015, že si nechajú vypracovať znalecký posudok, ktorý následne sumu pozemkov (v stave pred „znehodnotením“ verejnoprospešnou stavbou potvrdil.

Pre dnešnú situáciu je však podstatné, že **sa podarilo obec a RKC vrátiť k rokovaciemu stolu.** Keďže pre spracovanie takejto dohody je potrebný aktuálny znalecký posudok, bol vypracovaný nový – už ako posudok na pozemky pod existujúcou komunikáciou. Tento samozrejme určuje výrazne nižšiu sumu ako ten pôvodný a pre riešenie dlho sa ťahajúceho problému nepoužiteľný. **Obce strany – obec zastúpená starostom ako aj cirkev majú záujem vrátiť sa k pôvodnej dohode a túto neprehľadnú situáciu v prospech občana vyriešiť.**

Obecné zastupiteľstvo - poslanci vo finále rozhodnú, či dohodu s Cirkvou o odkúpení pozemku schvália, či obec dodrží dohodu z roku 2011 a zabezpečí sa riadna kolaudácia a rozvoj Južnej cesty. Alebo dohodu zamietnu a napriek ich predvolebnej proklamácii, že je potrebné sa vyrovnáť s „krivdami“ minulosti ohrozia zvyšovanie bezpečnosti na tejto ulici a udržia neférový prístup k vlastníckovi pozemkov – cirkvi. **V každom prípade pokračujúcej nedohody hrozí, že nám tu vznikne ďalší finančne náročný súdny spor, kde je logické, že obec platiť bude a potenciálne odstavenie prevádzky tejto komunikácie.**

Veľmi podstatné na dohode je, že **RKC je ochotná celú čiastku za pozemky investovať v obci Marianka – konkrétne v Marianskom údolí.** V prípade sporu, akýkoľvek takýto záväzok odpadá a obec o takúto príležitosť príde.

Na záver: Obec a farnosť majú v súčasnosti dobré vzťahy a skutočný záujem o vzájomnú spoluprácu. Teraz navyše cirkev ponúkla na odpredaj obci všetky ostatné pozemky pod starými existujúcimi komunikáciami obce Marianka (za 1 €!). Jedná sa o ďalších bezmála 12 000 m². Je to príležitosť mať vlastníctvo ako napríklad predpoklad pre financovanie ich obnovy z fondov.

*Eugen Jeckel
starosta*

ASFALTOVANIE KARPATSKEJ – HLAVNEJ CESTY V MARIANKE A V MARIANSKOM ÚDOLÍ

Mariánske údolie býva často, najmä počas cirkevných akcií preplnené autami. Je aj prístupovou cestou na Partizánsku ulicu, kvôli čomu je aj miestom kolízií medzi chodcami, cyklistami a autami.

Preto sa rôzne vedenia obce rôznym spôsobom snažili túto situáciu riešiť počínajúc zámerom premostenia Panského lesa po projekt rekonštrukcie údolia s vybudovaním plne funkčného spevneného chodníka mimo cesty pre autá, až po čiastkové riešenia dopravným značením.

Možnosti regulácie dopravy v údolí úzko súvisia s vlastníctvom cesty a jej kategorizáciou.

Cesta v údolí aj Partizánska ulica sú vo vlastníctve župy, t.j. v majetku Bratislavského samosprávneho kraja (BSK), pričom pozemky pod ňou vlastní cirkev a štát (Slovenský pozemkový fond – SPF). Bratislavská župa zahájila v roku 2019 snahu o prevod pozemkov z SPF na BSK. V rovnakom čase o prevod pozemkov požiadala aj obec Marianka. Keďže proces prevodu na BSK už bol v pokročilejšom štádiu, došlo k dohode, že sa pozemky prevedú najskôr na BSK, a tá ich následne prevedie na obec Marianka.

Na jar 2019 obec Marianka zahájila jednanie o prevode vlastníctva telesa cesty v údolí do vlastníctva obce, s cieľom rozšírenia kompetencií obce regulovať dopravu v údolí.

Pred pár rokmi došlo k osadeniu dopravného značenia, ktoré nebolo schválené a keďže v takom prípade

hrozila pokuta až 30 tis Eur, bolo aj demontované.

Preto dala obec v roku 2019 vypracovať projekt dopravného značenia, ktoré obsahovalo aj spomaľovače a zaslala na vyjadrenie dopravnému inšpektorátu na schválenie. Po pripomienkach boli vypustené spomaľovače, projekt bol schválený a značky osadené. Ich dodržiavanie je ale už v rukách štátnej polície.

S BSK prišlo v roku 2019 k dohode o výhľadovom prevode cesty do vlastníctva obce. Avšak vzhľadom na to, že po prevode bude obec znášať aj náklady na údržbu a rekonštrukciu, obec žiadala, aby pred prevodom do vlastníctva obce BSK vymenila asfaltový povrch cesty, čo BSK v roku 2021/22 aj zrealizovala.

V roku 2019 obec vzniesla požiadavku na BSK na položenie nového asfaltu v celej dĺžke Karpatskej ulice. BSK spočiatku argumentovala, že v kraji sú aj poškodenejšie cesty, s väčšou dopravnou záťažou. Argumentácii obce pomohla štatistika

počtu vozidiel vďaka novému kamerovému systému, ktorý dokáže zaznamenať počty prejazdov do obce. Aj na BSK boli prekvapení, že po hlavnej ceste prejde denne až 5000 vozidiel (pozn. v čase koronakrízy klesol o 30%). BSK následne zaradila rekonštrukciu vozovky do rozpočtu.

Za odvážny nápad výmeny asfaltového povrchu celej Karpatskej ďakujeme p. Prepíkovi, ktorý sprostredkoval aj úvodné stretnutie so županom Jurajom Drobom a ďalšiemu rokovaniu ex-starostu Dušana Statelova s odborom dopravy BSK s p. Halabicom. Je dobré keď sa obyvatelia Marianky zaujímajú o to, čo sa v obci deje a aj aktívne prispievajú. Poďakovanie však patrí predovšetkým BSK a Správe ciest BSK, ktoré rekonštrukciu povrchu zaradilo do plánu a zafinancovalo jej realizáciu cez fy. Colas, a.s.

Na základe skúsenosti počas samotnej realizácie na konci roka 2021 a na jar 2022 sa podarilo dohodnúť zmenu dopravného riešenia a znače-

Nový asfalt na celej dĺžke

nia (v rámci možnosti už obstaraného diela) v najužšom mieste Karpatskej (medzi odbočkou do Borinskej a odbočkou na Námestie). Tu platí prednosť protidúcim vozidlám (pre autá odchádzajúce zhora – od námestia). Hoci aj na úkor šírky prejazdu pre oba smery, ale v záujme bezpečnosti, takto rozšírila správa ciest BSK doterajšiu krajinu cesty, na ktorej môže byť vybudovaný chodník. A len potom sa bude môcť zrealizovať požadovaný prechod pre

chodcov. Dopravný inšpektorát povolí vyznačiť prechod pre chodcov z chodníkov po oboch stranách cesty.

Ďalej sa podarilo získať od BSK navyše, oproti rozpočtu, hoci samotná fréza nemohla prejsť cez mostík pri svätej studni, niekoľko stoviek(!) metrov asfaltového povrchu až do konca Partizánskej ulice.

Žiaľ, povrch Stromovej ulice (tá je miestna, nie župná) sa podarilo

obnoviť len na jej úplnom začiatku. V priebehu zimy „vystrelili“ ceny asfaltu (všetkých ropných produktov) tak, že rozpočet obce na toto nevystačil.

Po ukončení revitalizácie sme spustili prevod vlastníctva telesa cesty medzi konečnou „otočkou“ autobusu cez údolie až do konca Partizánskej. Zákonnou podmienkou je, že obec nadobudne vlastnícky vzťah ku pozemkom pod telesom cesty. V údolí máme toto s cirkvou predpokované. V koordinácii s BSK riešime túto delimitáciu pozemkov SPE.

Podarilo sa spevnenie jedného okraja cesty v údolí (na pozemku cirkvi) vďaka darom od ľudí. Na dokončenie obrubníkov, výhybňu áut a nové trvalé dopravné značenie bude potrebná buď ďalšia zbierka alebo financovanie, ktoré môže vybaviť obec, keď bude vlastník cesty.

Ing. Dušan Stateľov,
exstarosta,
Ing. Eugen Jeckel,
starosta

OBEC RIEŠI NEDOTIAHNUTÉ (ODFLÁKNUTÉ) ÚLOHY DEVELOPEROV

Stavebný neporiadok – palety na pozemkoch v okolí dokončených stavieb. Obyvateľov znepokojovala najmä čierna skládka čo vznikla a rozrastala sa na Lúkach pozdĺž potoka na pozemkoch (majiteľov, ktorí o tomto ani netušia). Tak sa sami pustili do jej odpratania. Keďže sa jedná evidentne o odpad na verejne dostupných plochách, tak obec podporila (a podporí tieto aktivity) dobrovoľníkov pristením a vyvezením kontajnera. Ak sa ne-

podarí zistiť pôvodcu, tak náklady si obec uplatní u majiteľa pozemku. Práca ľudí pri nakladaní ich „vyjde grátis“.

Dočasné pripojenie na elektriku neregulovaného súkromného „distribútora“ je najväčší z týchto prípadov „nedotiahnutia“ nového bývania. Budúci obyvatelia alebo stavebníci zmluvne súhlasili s dočasným napojením cez firmu neregulovaného „distribútora“ s príslušnými

podmienkami. Len aby čím skôr splnili technické podmienky kolaudácie, kúpy a bývanie.

Prudké trhové zvýšenie (takmer trojnásobné!) ceny elektrickej energie pre firmy zaskočilo vyše stovky takto pripojených domácností. Ocitli sa v pasci a takmer všetky z nich sú priamo existenčne ohrozené. Obec bez akýchkoľvek zmlúv s investormi nemôže do vzťahov s IS vstupovať a stavebný úrad nesmie podmieňo-

vať kolaudáciu rodinných domov odovzdaním a/alebo prevádzkovateľom IS. Koordinujeme hlavne informácnú podporu pre obyvateľov Sedemokráskovej, Lúčnej, Na vi-nohradoch a najnovšie aj Veternej ulice.

V predošlých obdobiach sa v obci zrealizovala **výstavba rodinných domov na pozemkoch v ochrannom pásme vysokotlakého plynovodu**. Investorovi sa toto podarilo „neštandardným“ konaním alebo výstavbou s dodatočným povolo-vaním. V niektorých prípadoch sa „zadarmo“ obabrať stavebný úrad sfaľšovanými stanoviskami od SPP. Na základe protestu prokurátora boli kolaudácie zrušené.

Nejasný osud týchto domov sa momentálne snaží zachrániť obec tak, že žiada pre stavebníkov v bežiacich stavebných konaniach výnimky od SPP. Toto ale bola úloha pôvodných stavebníkov (títo sa spravidla po zinkasovaní peňazí od spôsobe-ných problémov dištancujú).

Súkromné nezastavané **pozemky investorov zarastajú burinou** a náletovými drevinami. Niektoré ich majitelia ponechali verejne dostupné. Takto síce umožňujú ich voľné využívanie, ale obec nemôže robiť údržbu súkromného majetku bez akejkoľvek zmluvy. Niektoré tieto prípady boli a sú zo strany poslancov, ktorí úporne strážia obecné výdavky, ostro napádané a vyčítané - podľa situácie (zvlášť ide o plochu P2 - ihrisko pri vstupe do obce hneď za Marialandom).

V termíne na pokosenie, podľa VZN 30.5., obec vyzýva alebo aj kontaktuje majiteľov nepokosených pozemkov. V prípade plochy P2 je to zároveň príležitosť pripomenúť majiteľom – investorom, že po odmietnutom prevode tejto plochy v prospech obce stále neuzavreli navrhovanú zmluvu, podľa ktorej by sa obec mohla o túto plochu starať. Tento rok ich opäť pred splnením si povinnosti pokosiť a aj jednaním o záväzku odovzdať obci, zachraňujú občania - na vlastné náklady.

V záujme používania a nešírenia alergénov.

V obci nám fungujú **vodovody a kanalizácie**, ktoré boli v záujme pripojených domácností pripojené, ale **neboli odovzdané štandardným prevádzkovateľom** - dodávateľom sieťových médií a služieb (pre nesplnenie technických alebo obchodných podmienok). Toto si zatiaľ zabezpečujú občianske združenia (družstvá) obyvateľov spoluvlastníkov a to v režime „združenej prípojky“ a bez odborne spôsobilej osoby.

Zastupiteľstvo tento rok rozhodlo o ukončení existencie obecnej Prvej Mariatálskej prevádzkovej s. r. o., ktorá sa aj na tento účel založila. Na samotnú obec teraz dopadá úloha zabezpečiť zmluvne prevádzku i napriek obchodnej nezaujímavosti pre dodávateľov služby. Na úvod tiež zainvestovať. Zatiaľ sa nám podarilo nájsť osobu s odbornou spôsobilosťou.

*Eugen Jeckel
starosta*

PLOCHA P2 (IHRISKO NAD MARIALANDOM) JE SÚKROMNÁ - NIE JE OBEČNÁ

Obec k parcelám vedľa Karpat-skej od Lipovej po Agátovú (od Marialandu vyššie) nemá žiaden nájomný ani iný zmluvný vzťah. V roku 2015 síce bola pripravená a schválená zmluva na prevod plochy P2 do vlastníctva obce, ale k jej uzavretiu a vkladu už nedošlo. Sú to súkromné pozemky, majitelia ich ponechali verejne dostupné. Je to kompenzácia zelene najmä pre obyvateľov husto zastavanej oblasti Lipová-Agátová.

Ale stále sú to súkromné rozparcelované pozemky v obytnej štvrti. Záujemcovia o výstavbu si dokonca žiadajú územno-plánovacia informáciu, t. j. či sa dá na týchto plochách pokračovať vo výstavbe, ale

kvôli plynovodu (pod zemou je vysokotlakové potrubie) to nie je možné. Porušenie tohto zákazu (ochrannej zóny) z minulosti spôsobujú obci a občanom dnes veľké právne a finančné problémy.

Podobne ako pri zimnej údržbe súkromných ulíc aj v tomto prípa-

de platí, že do súkromného majetku bez zmluvy obec nemôže vkladať obecné financie. Na tento fakt upozorňujú starostov hlavne poslanci obecného zastupiteľstva a to podľa situácie a potreby.

Po roku 2015 každé rokovanie obce na doriešenie vzťahu k parcele P2 (nad Marialandom, ohľadne používania a údržby) zo strany majiteľov „vyznieva do prázdna“.

*Eugen Jeckel
starosta*

HROZÍ MARIANKE ĎALŠIA TMA?

Koncom mája boli nočné ulice v Marianke neosvetlené. Jeden deň ako protest proti pripravovaným opatreniam vlády, ďalšie dva ako reálne upozornenie na aktuálne obmedzovanie obecného rozpočtu zo strany niektorých poslancov. V prípade oboch dôvodov nám tma v blízkej budúcnosti reálne hrozí a už nie len na tri krátke letné noci. Predovšetkým po avizovaných opatreniach vlády, ktoré majú výrazný negatívny vplyv na príjmy obcí sa aj naša obec dostane do kritickej situácie. Tejto situácií nepomáhajú ani nárasty cien energií, tovarov a služieb, ktoré obec potrebuje. Podľa hrubých odhadov z týchto dôvodov bude obci v budúcom roku chýbať 200.000 EUR. Pri veľkosti ročných príjmov obce ca. 1,5 mil. EUR ide o podstatný deficit, ktorý nám vzniká. Ako zvládnuť tieto dopady tak, aby boli stále zabezpečené funkcie obce a aby bola obec schopná generovať prostriedky na ďalší rozvoj? Kde nájsť tieto prostriedky? Riešenie nie je veľa a nie sú bezbolestné.

ZAČNIME PRÍJMAMI OBCE

1. Dopadom na obyvateľov najjednoduchšou cestou je prihlásenie sa na trvalý pobyt. V dnešnej dobe je toto už naozaj vážna podmienka. Každý jeden trvalý pobyt prinesie obci priemerne dodatočných ca. 300 EUR. Už pri 100 prihlásených občanoch je to dodatočných 30.000 EUR ročne do príjmov obce.
2. Menej populárnym, ale zrejme nevyhnutným opatrením je zvýšenie dane z nehnuteľností. V prípade navýšenia sadzieb o 20% by sa príjmy obecného rozpočtu navýšili o ca. 40.000 EUR. Pri väčšine skolaudovaných RD v Marianke by navýšenie u každého predstavovalo ca. 20 EUR ročne.
3. Rôznych poplatkov má obec samozrejme viac a je zrejme, že aj v ich prípade bude vhodné prísť k zvýšeniu, avšak žiaden z nich nebude mať taký relevantný dopad na doplnenie príjmov ako vyššie dva uvedené.

4. Vzhľadom na nárast cien PHM, poplatkov za skládkovanie a ostatných s odpadmi nevyhnutných nákladov, nevyhneme sa ani tu navýšeniu poplatkov. Toto navýšenie však nie je priamo spôsobené opatreniami vlády a len reflektuje potrebu krytia výdavkov na odpady výhradne z poplatkov na tieto služby viazaných.

Ako je vidieť samotné navýšovanie príjmov náš problém nevyrieši a zástupcovia obce sa nevyhnú ani opatreniam na strane výdavkov.

5. Najväčšou položkou, ktorá blokuje zostavenie minimálne vyrovnaného rozpočtu je exekúcia zo sporu s Advokátskou kanceláriou vo výške 165.000 EUR. Už 7 rokov obmedzuje hospodárenie obce, minimálne pri zostavovaní rozpočtu a možnosti využívania bežných prostriedkov v roku. A v prípade pokračovania v súdnom spore ešte vysoko-pravdepodobne ďalších 7 rokov bude. Názor na tento spor je viacero a nie je predmetom toho článku šance

v spore uspieť či neuspieť, a prípadné konzekvencie s tým súvisiace popisovať. Každopádne však dlhodobé pokračovanie v tomto spore obci škodí a pragmaticky je užitočnejšie tento spor ukončiť dohodou. Ešte na jeseň bol návrh možného vysporiadania sa vo výške ca. 220.000 EUR (čiastka navýšená o zákonné úroky z omeškania). Čisto ekonomicky je výhodnejšie túto čiastku zaplatiť a uvoľniť tak financie pre bežné potreby tejto obce a odblokovať sa voči možnosti čerpať Eurofondy. Obávam sa, že bez vysporiadania sa z touto položkou obec nebude schopná vyrovnaný rozpočet predložiť.

6. Druhou najvýznamnejšou položkou, kde vie obec reálne ušetriť bez obmedzenia poskytovania služby sú výdavky na energie. Verím, že starostom navrhovaná investícia do výmeny svietidiel za nové LED-ky bude na rozdiel od prvotného schvaľovania rozpočtu tentokrát poslancami podporená. Úspory sú očakávané vo výške 20.000 – 30.000 EUR ročne. Tu ide nielen o ekonomický efekt, ale samozrejme aj efekt spojený s ekológiou – znižovaním spotreby energie. Do času realizácie tejto investície však bude potrebné pristúpiť k vypínaniu osvetlenia v neskorých nočných hodinách.

V prípade finálnej platnosti opatrení vlády budeme schválením vyššie uvedených opatrení schopní vyriešiť dopady týchto opatrení ako aj rastúcej inflácie bez toho, aby sme ešte viac obmedzili služby poskytované obcou, ktoré sú už dnes z dôvodu financií výrazne obmedzené. Verím, že pri presadzovaní a prípadnom schvaľovaní týchto nepopulárnych zmien zvíťazí na rozdiel od veľkej politiky zdravý rozum nad populizmom, osobnými antipatiami a predvolebným politikárčením.

Michal Hollý
Predseda ekonomickej
a investičnej komisie.

SPOR OBCE S ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU JURIKA & KELTOŠ

Kauza – „súdny spor obce s advokátskou kanceláriou“, je kauzou hlavne niektorých poslancov, bez ktorej by títo poslanci nemali skoro žiadnu agendu, možno by stratili aj zmysel svojho života - nemať koho nenávidieť, nemať nikoho, voči komu verejne bojovať, koho verejne ohovárať a znevažovať, to je pre niektorých ľudí, zrejme nešťastných vo vlastnom súkromí, asi jediná šanca sa realizovať. V súdnom spore s AKJK nejde o 3 milióny ako sme zavádzaní, ale o doplatenie úhrady 135 tisíc za právnickú robotu, ktorá bola v roku 2010 starostom obce Ing. Bolgáčom zazmluvnená, poslancami obce schválená a advokátskou kanceláriou počas 5tich rokov s reálnymi výsledkami riadne vykonaná. Dnes už je táto suma navýšená o náklady vyvolané odmietaním úhrady (náklady exekútora, zákonné úroky z omeškania) a presahuje niečo vyše 200.000 EUR.

Ak obec nechce platiť za to, čo si objednala a po tom, čo jej objed-

naná služba bola riadne dodaná, je NEPLATIČ. Ako každý neplatič aj obec si až dodatočne po 5-tich rokoch „spomenula“, že je to drahé, že to vlastne nechcela, spochybňuje zmluvu a pod.... Čo na tom, že pozemky pod ihriskom dnes patria obci a umožnilo to na nich vybudovať aj nové detské a multifunkčné ihrisko.

Len doterajšie náklady na 7 rokov trvajúce právne zastúpenie obce v tomto spore už prekročili 65 tisíc Eur. Aj táto jednoduchá matematika potvrdzuje, že tu v skutočnosti nejde o efektívnu ochranu záujmov obce, ale o osobnú nenávisť a to na účet obce v zmysle hesla: „*nech to stojí*“...

Môj názor ako poslanca a obyvateľa obce je taký, že pokiaľ si vedenie obce pred 12timi rokmi objednalo

službu a táto bola obci počas 5tich rokov riadne dodaná, nemáme právo to v roku 2022 dnešnou optikou spochybňovať. Málokto pozná pomery a okolnosti, za ktorých také rozhodnutie pred 12 rokmi vedenie obce prijalo a podľa môjho názoru, bolo v tom čase správne. Nesúhlasím, aby sa obec namiesto ďalšieho rozvoja utápala v sporoch, v ktorých ako NEPLATIČ už teraz viac stráca ako môže získať - čo potvrdzuje aj analýza súčasného právneho zastúpenia obce (potenciálne ďalších 7-8 rokov trvania sporu s neistým výsledkom aj keby obec nakoniec uspela). Prial by som si, aby sme zabezpečili aspoň také tempo rozvoja a nových investícií obce, aké tu boli v rokoch 2010 - 2015 a samozrejme šťastnejšiu ruku pri nadchádzajúcich komunálnych voľbách 2022 bez brzdy rozvoja obce priamo v jej zastupiteľstve!

Marcel Porges
Poslanec OZ

DEFIBRILÁTOR

Obec Marianka na podnet poslancov obecného zastupiteľstva zakúpila 2 ks defibrilátorov na záchranu toho najdôležitejšieho, ľudského života.

Oba sú inštalované na dostupných miestach pre každého občana, ktorý by túto pomoc potreboval. Už po otvorení vaku, Vás začne inštruovať, ako máte postupovať a čo robiť. Preto nie je potrebné žiadne školenie, táto malá skrinka Vám povie všetko.

Ďakujeme
Edita Radačovská

ODPADY AKO ZDROJE SUROVÍN

Zo všetkých strán počúvame, že je dôležité triediť odpady, lebo je to prospešné pre životné prostredie. Vieme ale, akým spôsobom je to prospešné?

Zrejme si všetci vieme predstaviť, že papier je potrebné zbierať oddelene, lebo sa dá recyklovať. Z odpadového papiera sa vyrobí nový papier, najčastejšie tzv. tissue papiere, teda toaletné papiere, kuchynské papiere alebo papierové vreckovky či utierky. Určitá časť odpadového papiera sa používa aj na výrobu papiera vyššej kvality, napríklad kancelárskych papierov. Ak sa chcete doma zabaviť, môžete si spolu s deťmi vyrobiť ručný papier (návod nájdete na internete). Je to jednoduché a výsledok môže byť zaujímavý papier vhodný na pozvánky alebo priania.

Podobne si vieme predstaviť aj recykláciu skla. Sklo sa tradične dlhodobo zbiera oddelene, pretože sklo je materiál, ktorý sa dá donekonečna recyklovať. Recykláciou skla sa ušetrí veľké množstvo prírodného materiálu, ktorý sa ťaží v kameňolomoch alebo z dna štrkoviska. Kameňolomy a štrkoviská zásadne menia krajinu a sú ako jazvy na našej prírode. Prírodné materiály sa musia roztaviť v sklárskej peci na vysoké teploty takmer 1600 °C. Roztavenie použitého skla spotrebuje menej energie než roztavenie primárnych surovín. Čím vyšší je podiel použitého skla, tým vyšší je efekt úspory energie: pri každých 10 % použitého skla sa usporia 3 % energie a 7% emisií CO₂ (údaje zo sklárni Vetropack v Nemšovej). Navyše, sklo je výborný obalový materiál, ktorý je vhodný na balenie takmer všetkých kvapalín, pretože zo skla sa do kvapaliny na báze vody nevyľúhujú žiadne prísady ani ťažké kovy.

Ako je to s plastami? Sú recyklovateľné? Ako ich máme separovať, máme ich umývať, stláčať, odstraňovať vrchnáky...? S plastami je to zložitejšie. Najlepšie sa recyklujú jednoduché

plasty ako polyetylén alebo polypropylén, ktoré sa využívajú ako obalové materiály, hlavne ako fólie („igelitky“, mikroténové vrecká, obaly na cukríky, potravinové fólie a pod.). Tieto sa po pretavení dajú opäť použiť na výrobu nových fólií. Avšak recyklačný priemysel má hlavne záujem o čisté fólie pochádzajúce z priemyslu, nie fólie z domácností, ktoré sú znečistené potravinami alebo inými látkami. Veľmi dobrým recyklovateľným materiálom sú PET (polyetyléntereftalát) fľaše, ktoré sa recyklujú najčastejšie na vložky alebo granule, ktoré sa pridávajú k primárnemu materiálu na výrobu nových fliaš alebo sa z nich vyrábajú iné výrobky (napríklad štetky na kefy alebo metly, baliace pásy pre priemysel). PET je materiálom aj na výrobu obľúbených flísových materiálov, z ktorých sa šijú bundy alebo deky.

Menej častá je recyklácia iných plastov, napríklad téglikov (na mliečne výrobky) alebo nádob na domácu chémiu (čistiace a pracie prostriedky, kozmetika). Najvhodnejším využitím týchto materiálov je ich energetické zhodnotenie, pretože plasty majú vysokú výhrevnosť, vyššiu ako uhlie alebo drevo. Z plastov, ktoré sa tiež označujú ako zmesové plasty, pretože nie sú tvorené jedným materiálom, sa úspešne vyrába palivo do cementárni alebo vápeniek, prípadne do teplárne alebo elektrárne, ktoré majú technológiu upravenú pre tento materiál a musia splňať extrémne prísne požiadavky na ochranu ovzdušia. Pre tento účel nie je potrebné mať k dispozícii očistený materiál. Odpoveď na otázku, či mám alebo nemám umývať tégliky od jogurtu, znie, že na účely zhodnotenia odpadu to nie je potrebné. Avšak ak mám mať doma v žltom vreci takýto téglik v lete celý mesiac, je vhodné ho umyť kvôli eliminácii zápachu vo svojom dome alebo na dvore. Odporúčame však oddeliť viečka od téglikov, aby bolo možné obidva tieto materiály spracovať.

Kovy, podobne ako sklo, sú tiež donekonečna recyklovateľné a je to jedna z mála položiek zo zložiek odpadu, ktorá má vysoko pozitívnu hodnotu, teda sa vykupuje. Kovy sa po pretavení môžu opätovne použiť vo výrobe, železiarne majú veľký záujem o kovové šroty, recyklácia kovov má dlhú históriu siahajúcu do doby bronzovej. Medzi kovy patrí aj hliník, ktorý sa používa na výrobu plechoviek na nápoje alebo na viečka na tégliky (najčastejšie na mliečne výrobky), či na balenie čokolády. Aj hliník sa úspešne recykluje a vyrábajú sa z neho nové výrobky. Medzi kovové odpady zaraďujeme tiež batérie a akumulátory. Po ich metalurgickom spracovaní sa získajú primárne kovy (olovo, nikel, kadmium), ktoré zabezpečujú chemické reakcie v batérii alebo akumulátore.

Ďalší zaujímavý materiál pre recykláciu sa nachádza v elektroodpadoch. Za elektroodpady považujeme všetky spotrebiče v domácnosti, ktoré už nechceme používať a chceme sa ich zbaviť, ale aj rôzne súčiastky, káble, spínače a pod. Do elektroodpadov patrí aj nepoužiteľná elektronika a telekomunikačná technika (televízory, mobily, hodinky s batériami – smart aj obyčajné digitálne alebo so strojčekom, elektronické hračky, slúchadlá, ...). Elektroodpady obsahujú veľké množstvo vzácnych materiálov – od vzácnych kovov ako zlato, striebro, platina, cez kovy vzácnych zemín až po nedostatkové kovy ako cín. Všetky tieto látky sa dajú z elektroodpadov znovu získať v procese ich spracovania. Spracovanie pozostáva z dvoch základných krokov: prvým je roztriedenie materiálov a druhým metalurgické získanie jednotlivých kovov alebo prvkov. Tie sa dajú opätovne použiť na výrobu nových elektrických a elektronických zariadení. Takže dôsledným odovzdávaním všetkých elektroodpadov (nielen veľkých spotrebičov, ale aj drobných elektroodpadov) do triedeného zberu podporujeme európskych výrobcov, ktorí nemusia všetok materiál nakupovať v zámorí, ale zároveň aj chránime životné prostredie, lebo mnohé z látok, používaných na výrobu elektrozariadení, sú pre životné prostredie nebezpečné.

KOMPOSTOVANIE V DOMÁCNOSTI

Začala sezóna starostlivosti o záhradu a zelené plochy, s čím súvisí aj zvýšený výskyt pokosenej trávy, vytrhanej buriny, či odrezkov z kríkov alebo stromov. V našej obci je možné tento zelený odpad odovzdať na zbernom dvore na Karpatskej ulici. Obec tento odpad odváža na kompostovisko v katastri mesta Stupava, čo sú nemalé náklady z obecného rozpočtu.

Aj vzhľadom na situáciu so súčasným enormným nárastom ceny energií a ukladaním nových povinností na obce je naozaj načase snažiť sa v obecnom rozpočte znížiť tie výdavkové položky, pri ktorých je to možné a náklady na odpady sú jednou z nich. Najjednoduchšie je znížiť množstvo zeleného odpadu, ktorý sa zbiera na zbernom dvore a to tak, že budeme tento odpad doma kompostovať. V minulom čísle tohto občasnika sme Vás už informovali o možnostiach, ako sa dá v domácnosti kompostovať. Teraz si ukážeme, ako sa kompostuje v kompostovacom zásobníku.

Kompostovací zásobník je nádoba, ktorá je uložená na povrchu (nesmie sa kompostovať vo vykopanej jame kvôli ochrane podzemných vôd), je vetrateľná a dostupná pre manipuláciu. Na dne môže byť (ale aj nemusí) sieťka proti krtkom alebo hlodavcom.

Pre kompostovanie sú ako vstupné suroviny vhodné všetky zelené odpady zo záhrady (okrem orechového lístia alebo viničového dreva), drevené odpady z neošetreného dreva a kuchynské odpady okrem živočíšnych odpadov (mäso, ryby, vajcia, mliečne výrobky). Je vhodné tieto suroviny upraviť jeho zmenšením napríklad štiepkovaním. Tým sa zabezpečí vhodná zrnitosť materiálu a dobrý prístup kyslíka. Pre kompostovanie je potrebné, aby sa dodržal vhodný pomer uhlíka a dusíka, ktorý by mal byť približne 25 – 35 : 1. To sa zabezpečí miešaním zelených (štvavných) a hnedých (suchých) odpadov. Medzi suroviny bohaté na dusík patria pokosená tráva, odpad zo zeleniny, zemiaková vňať, buriny, hnoj. Medzi uhlíkaté suroviny patria piliny, hobliny,

papier, slama, odrezky z kríkov, listy z ovocných stromov, kôra.

Pre kompostovanie je dôležité zabezpečenie dostatočnej vlhkosti, optimálna vlhkosť je 45 – 60 %, teda ak je dlho sucho, je potrebné kompost vlhčiť (polievať).

Základným predpokladom úspešnosti kompostovania je čo najlepšie premiešanie, resp. prekopanie substrátu, čím sa zabezpečí dostatočný prístup kyslíka do všetkých častí kompostovacieho zásobníka. Kyslík je dôležitý pre premenu materiálu na kompost, ktorú zabezpečujú rôzne organizmy – baktérie, huby, aktinomycéty či dážďovky. Počas rozkladu dochádza k zvyšovaniu teploty až na 65 - 70 °C, pri ktorej dochádza k hygienizácii kompostu. K dosiahnutiu rovnakého stupňa rozkladu je potrebné, aby teplota v celom objeme materiálu bola približne rovnaká, takisto ako aj prístup kyslíka, preto je nutné materiál premiešavať. V priebehu rozkladu dochádza k zmenšovaniu objemu kompostu a k strate na hmotnosti.

Počas kompostovania prebiehajú nasledujúce fázy rozkladu:

1. Fáza odbúrania (hygienizácia), ktorá trvá počas prvých troch týždňov procesu. Počas nej stúpa teplota až na 70 °C, jednoduché molekuly sa

rozkladajú na plyny, ktoré z materiálu unikajú.

2. Fáza prestavby, ktorá trvá počas 3. až 7. týždňa. V tejto fáze sa rozkladajú ťažšie rozložiteľné zlúčeniny ako kryštalická celulóza a lignín, uvoľňuje sa amoniak a tvoria sa dusičnany. Teplota sa pohybuje medzi 30 – 45 °C.
3. Fáza výstavby, ktorá sa uskutočňuje v 8. až 12. týždni, počas ktorej nastupuje tvorba humusových látok a rozmnožovanie malých organizmov (roztoče, chvostoskoky, nematódy, dážďovky).
4. Fáza sterilizácie a dozrievania, prechod do ktorej je plynulý. Tvorba humusu a mineralizácia končia. Kompostovacie dážďovky opúšťajú kompostovacia kopa. Vzniknutý zrelý kompost obsahuje dlhodobo viazané živiny a prispieva k vylepšeniu pôdy. Humusové látky mu dávajú tmavohnedú farbu. Kompost má ľahkú a hrudkovitú štruktúru.

Po skončení procesu kompostovania je dobrý hotový kompost preosiat cez sito s 10 cm okami. Takto pripravený kompost je vynikajúce hnojivo použiteľné v záhrade alebo do kvetnáčov pre izbové rastliny.

Elena Bodíková

BANÍCKU „BRIDLICOVÚ“ HISTÓRIU MARIANKY BUDÚ SPOZNÁVAŤ NA VIACERÝCH MIESTACH SLOVENSKA A ČESKEJ REPUBLIKY

Po vydaní publikácie Čierny mramor z Marianky alebo po stopách slávnej ťažby mariatálskej bridlice v roku 2011, nakrútení 21-minútového dokumentárneho filmu Putovanie za marianskou bridlicou v roku 2017 a vydaní úspešnej monografie Veľká kniha o marianskej bridlici v roku 2019, prichádza Spolok Permon Marianka s putovnou výstavou

bridlíc, skamenelinami, minerálmi, Šifrovou jamou a spracovaním bridlice, ťažbou bridlice na dobových pohľadniciach, Paulom Eugèneom Bontouxom a oceneniami výrobkov z marianskej bridlice, písacími tabuľkami, použitím marianskej bridlice, Bridlicovou štôľňou v Marianskom údolí a svoju prehliadku výstavy zakončí Miniexpozičiou ťažby a spracovania

Slávnostná vernisáž výstavy Svet marianskej bridlice sa uskutočnila dňa 8. 5. 2022 v Marianke. Výstavu pri príležitosti 15. výročia založenia Spolku Permon Marianka na úvod predstavil predseda spolku a jej zostavovateľ Roman Lehotský. Podujatia sa s príhovorom zúčastnili starosta obce Marianka Eugen Jeckel, zástupcovia Spolku pre montánný výskum, Malokarpatského banického spolku, OZ Pernecké ONÉ, NO Barbora a OZ Stará ľudová škola. Súčasťou vernisáže bola prezentácia školských písacích tabuliek, griflíkov a strúhadiel na griflíky členom spolku Jozefom Kráľom a na záver aj prehliadka Miniexpozičie ťažby a spracovania bridlice v Marianke.

Ešte v ten istý mesiac, dňa 31. 5. 2022, sa uskutočnila druhá slávnostná vernisáž tejto putovnej výstavy. Bolo to v rámci Týždňa európskych geoparkov v Slovenskej akadémii vied na Patrónke v Bratislave na podujatí Geoparky a geoturizmus na Slovensku. Spolok Permon Marianka tu prezentoval výstavu Svet marianskej bridlice ako partner Geoparku Malé Karpaty. Pre záujemcov bola výstava prístupná do 10. 6. 2022.

Spolok Permon Marianka má ambíciu prezentovať putovnú výstavu Svet marianskej bridlice aj na ďalších

Príhovor starostu obce Marianka Eugena Jeckela na vernisáži.

Foto: Ivan Paška

Svet marianskej bridlice. Na jednom úvodnom a 10 obsahových roll-upoch prezentuje spolok banícku históriu ťažby a spracovania bridlice v Marianke.

Návštevník postupne prechádza vznikom a geológiou marianských

covania bridlice v Marianke. Zrozumiteľný text s množstvom obrázkov je určený pre viaceré vekové kategórie širokej odbornej a laickej verejnosti. K tejto výstave Spolok Permon Marianka vydal novú informačnú skladku o Miniexpozičii.

Výstava v priestoroch Slovenskej akadémie vied v Bratislave. Foto: Roman Lehotský

miestach Slovenska a Českej republiky. Už teraz komunikujeme o možnosti jej prezentácie v Banskej Štiavnici, Lubietovej, Pezinku, ale aj v Českej republike v Krajine břidlice v meste Odry na jeseň tohto roku. Putovná

výstava Svet marianskej bridlice je vhodnou formou, ako názorne prezentovať mimoriadne zaujímavú banícku „bridlicovú“ históriu Marianky aj mimo jej územia. Na záver je ešte potrebné uviesť, že vytvorenie výstavy,

ako aj vydanie informačnej skladačky o Miniexpozičii finančne podporila obec Marianka, za čo jej patrí naše úprimné podakovanie.

Roman Lehotský
predseda Spolku Permon Marianka

Prezentácia bridlicových tabuliek, griflíkov a strúhadiel na griflíky. Foto: Ivan Paška

Prezentačný stolík Spolku Permon Marianka. Foto: Roman Lehotský

MARIANSKA BRIDLICA NA SVETOVÝCH VÝSTAVÁCH

Históriu ťažby a spracovania bridlice v Marianke, ktorej výsledkom boli hlavne svetoznáme písacie školské tabuľky, sa nám podarilo pomerne dobre zdokumentovať. A to aj napriek tomu, že bridlica podľa banského zákona nebola vyhradeným nerastom. Znamenalo to, že kto objavil ložisko bridlice, mohol ho bez povolenia ťažiť a nakladať s bridlicou podľa svojho uváženia. V kontexte uvedeného vyplýva, že v oficiálnych dokumentoch v banských archívoch nenájdete o marianskej bridlici prakticky žiadnu zmienku.

Jedným z málo známych faktov o marianskej bridlici, bola účasť marianskeho podniku a jej výrobkov na podujatiach a výstavách, na ktorých získala viaceré významné ocenenia. Potvrdzovali kvalitu výrobkov a určite prispeli k jej zvýšenému dopytu na trhu.

Najvýznamnejšie ocenenia získala marianska bridlica na svetových výstavách v Paríži a vo Viedni.

Na IV. svetovú výstavu v Paríži, 1. 4. – 31. 10. 1867 sa výrobky z marianskej bridlice „dostali“ ako súčasť expozičie Rakúska (Rakúskej ríše) zásluhou majiteľa podniku na ťažbu a spracovanie bridlice v Mariathali, Paula Eugéne Bontouxa a jeho kontaktov v domovskej krajine. Účasť na svetovej výstave bola úspešná - vzorky

a výrobky z bridlice boli ocenené striebornou medailou!

Na V. svetovej výstave vo Viedni, 1. 5. – 2. 11. 1873 získala Spoločnosť pre ťažbu a spracovanie bridlice v Ma-

rianke medailu za zásluhu! Rovnakú medailu získali aj Teodor Edl a Teodor Weiss z Bratislavy (majitelia hámrov v Borinke) za výrobky z medi.

Reálne sa dá predpokladať že marianska bridlica získala ocenenia aj na ďalších výstavách, čo je námetom pre ďalšie bádanie. V súčasnosti máme zdokladované, že Spoločnosť na ťažbu a spracovanie bridlice v Marianke za bridlicové školské tabuľky v drevených a kovových rámoch získala Zlatú medailu štátnej ceny spojenú s finančnou odmenou na Poľnohospodárskej výstave vo Viedni, 17. 5. – 14. 6. 1866 a na Krajinskej národnej výstave v Stoličnom Belehrade (maď. Székesfehérvár), 17. 5. – 1. 7. 1879 expozičia závodu na spracovanie bridlice v Marianke, získala striebornú medailu.

Všetko čo sa nám podarilo zdokumentovať o marianskej bridlici nájdete v našej jedinečnej publikácii „Veľká kniha o marianskej bridlici“. Knihu si môžete objednať na spm@marianka.eu alebo zakúpiť na akciách Spolku Permon Marianka a počas otváracích hodím Miniexpozičie bridlice v Marianskom údolí. Nájdete ich na www.marianka.eu.

Jozef Král
Člen Spolku Permon Marianka

STAVANIE „MÁJA“

Tento rok sme spolu opäť zažili tradičné stavanie Mája na námestí. Počasie nám vyšlo, celý deň svietilo slniečko, takže keď naši chlapi vyšli do lesa nad Mariankou pre Máju, bolo im teplo hneď niekoľko krát. Partia nadšencov tejto tradície okolo Petra Hanúska sa stretla na námestí v sobotu ráno a vyrázili. Peter Hanúsek sa každoročne stará o stavanie Mája, spolu so sestrou, ktorá vyrába krásny veniec na Máju. Pred obedom bola Mája už privezená na námestí a čakala na večerné osadenie na určené miesto. Tento úkon začal o 19,00 hodine. Vtedy už bol pripravený aj stánok s občerstvením a hlavne hudba, ktorá nás celý večer sprevádzala v podaní Otta a Sylvie Kollmannovcov a ich priateľov z kapely. Tí nám robili celý večer až do polnoci zábavu, pri ktorej si mnoho návštevníkov aj zatancovalo. Medzi chlapmi sa pohyboval starosta aj s pani manželkou a ponúkali prípitkom stavačov aj okolostojacich. Večer sa preklopil k polnoci, začalo sa ochladzovať a pomaly sa akcia končila. Tak možno opäť o rok.

Edita Rradačovská

CHORUS AUGUSTINI NA ZÁJAZDE PO SLOVENSKU

Po covidovej pauze a zhruba trojmesačnej príprave náš zbor Chorus Augustini Marianka absolvoval koncertný zájazd po Slovensku.

na rýchlostnej ceste vypovedal službu autobus, odtiahnutie do opravy a náhradná doprava nás hodne zdržali, ale nakoniec sme sa z týchto po-

Štvordňový zájazd od 2. do 5. júna mal bohatý program. Okrem viacerých koncertných vystúpení sme navštívili aj niektoré pamätihodnosti a turisticky zaujímavé miesta. Z nich spomeniem Kežmarský hrad, Ružbachský kráter, alebo najväčší liehovar SR v Hniezdom.

Iniciátorom zájazdu bol doyen zboru (najstarší člen nášho zboru) pán Milan Olexa (78) a vystúpenie v jeho rodnej obci Spišskej Teplici. Pod vedením zbormajstra Roberta Dinuša sme sa predviedli aj v ďalších destináciách, z nich stojí za zmienku najmä Bazilika sv. Egídia v Bardejove a hora Zvir v Litmanovej. Na koncert v Moštenici sme si na oživenie pozvali aj hosťa - sopránistku Zuzanu Podmanickú.

Začiatok nášho zájazdu bol aj trochu dramatický – pri Zvolene nám

tiaži vymotali a ďalší program už šiel podľa plánu.

Tento rok nás čaká ešte účasť na festivale Musica Sacra v Chorvátsku (Vrsar, Rovinj), na ktorý sme už opakovane prijali pozvanie a tiež tam budeme reprezentovať Marianku v tom najlepšom svetle.

Nevynechávame ani domáce akcie v Marianke, absolvovali sme Trojičnú púť pri kaplnke sv. Anny a následne bude veľká septembrová púť v údolí, kde už tradične sprevádzame sv. liturgiu.

Záverom naše poďakovanie patrí aj obci Marianka, ktorá nám prispela čiastkou 600,- Eur na činnosť nášho združenia Chorus Augustini na rok 2022.

Marcel Porges
Štatutár zboru

ZO ŽIVOTA DETÍ V MATERSKEJ ŠKOLE

Aj v druhom polroku školského roka 2021/22, v čase pandemických opatrení, sme sa snažili deťom spríjemniť, spestriť a obzvláštniť každodenné výchovno- vzdelávacie činnosti.

Realizovali sme aktivity, ktoré deťom ponúkli veľa zážitkov, vedomostí a podnetov: Enviro aktivity v lese, turistické vychádzky, putovanie vesmírom, návšteva knižnice, Deň matiek, MDD- karneval, kurz korčuľovania, kurz plávania, Červený kríž aj koncoročný výlet.

Andrea Dzurilová

ROZLÚČKA SO ŠKOLSKÝM ROKOM A ZŠ

Milí čitatelia dovoľte, aby som sa Vám naposledy prihovorila.

Školský rok sa nezadržateľne blíži ku koncu a nastal čas bilancovať. Bilancovať nielen tento školský rok, ale posledné tri školské roky, počas ktorých som dva roky bola vo funkcii riaditeľky Základnej školy.

Nastúpila som na túto funkciu v novembri 2019 a vtedy nikto z nás netušil, aké ťažké dva roky nás čakajú. Po mesiaci nastúpenia do funkcie nás prekvapila návšteva z RÚVZ, kde nám chceli zatvoriť školskú jedáleň. Nastali dni plné rozmyšľania, ako zachovať kuchyňu pre deti MŠ a ZŠ, čo sa nám aj podarilo, keď sme v lete 2020 zrekonštruovali kuchyňu.

V marci 2020 prišiel na Slovensko vírus Covid-19, ktorý zmenil fungovanie celej spoločnosti na dva roky. Školy sa zavreli, bolo treba rýchlo vymyslieť, ako zabezpečiť plynulosť vyučovania a tak sme sa pustili do online výučby. Boli sme treťou školou na Slovensku, ktorá začala učiť podľa rozvrhu hodín online.

Nasledovali karantény, obmedzenia, celoplošné zatvárania škôl, ktoré skončili až začiatkom roku 2022.

Neustále hľadanie riešenia 5. ročníka nás všetkých, ktorých sa to týkalo dávalo do jednoty - nielen rodičov, ale aj obec. Z ľudí, ktorí boli možno v názoroch proti sebe sa stávali priatelia a hoci situáciu 5-teho ročníka všetci poznáme pevne verím, že už je v horizonte dvoch rokov definitívne vyriešená.

Keď sa nám svet po Covide „znormalizoval“, vyučovanie sa doštvára do normálu nastal pre mňa čas odísť z Marianky. Pevne verím, že škola počas môjho pôsobenia napredovala a bude napredovať aj naďalej.

Byť riaditeľkou školy ma naučilo nielen ako riadiť kolektív, prispôso-

biť sa každej novej situácii, snažiť sa vyhovieť každému rodičovi a dieťaťu tak, aby sme všetci boli spokojní. Táto skúsenosť ma naučila mať nad-

hľad, iný pohľad na ľudí a dala mi obrovskú dávku trpezlivosti.

Dovoľte, aby som sa poďakovala tým, s ktorými som denno-denne prichádzala do styku: p. Veronike Adamčíkovej, vedúcej školskej jedálne, ktorá zvládla dať kuchyňu po návšteve RUVZ do poriadku natoľko, že hrdo vieme povedať, že máme skvelú novú kuchyňu na ktorú sme pyšní.

Všetkým mojim kolegom pedagógom a vychovávateľkám, ktorí sa dokázali prispôbiť zmenám ktoré nám prišli do cesty, boli ochotní spolupracovať, naučiť sa pracovať s novými technológiami a hoci niektorí z nich mali stále iný pohľad na skutočnosť, dokázali sme najsť spoločnú reč a zabezpečiť výučbu k spokojnosti všetkým.

Rade školy, ktorej či už súčasné, alebo minulé vedenie dalo do poriadku všetky náležitosti, aby RŠ mohla fungovať a spolupráca bola viac než dobrá a bola nápomocná pri riešení akýchkoľvek problémov.

OZ pri ZŠ Marianka, ktoré vždy aktívne reflektovalo na potreby školy a pokiaľ malo k dispozícii financie, vždy nám zabezpečilo to, čo sme potrebovali - od nálepiek násobilky a vybraných slov na schodoch, cez tablety na ktorých sa deti učia, interaktívne tabule, čipový dochádzkový a stravovací systém a mnoho iného.

Vedeniu obce, s ktorým sa komunikovalo naozaj 100%, bez problémov, konfliktov a reagovalo na požiadavky školy doslova promptne. Behom posledného roka sme vždy dokázali najsť riešenie na všetky situácie, ktoré nás stretli a som nesmierne vďačná za férový prístup pani prednostky, dievčat z úradu, asistentky p. starostu a p. starostu samotného.

Deťom, ktoré ma veľa krát len tak objímali na chodbe a dávali mi silu vo chvíľach, kedy možno ani netušili, ako veľmi som to potrebovala.

Rodičom, ktorí sa dokázali prispôbiť novým situáciám a vždy akceptovali rozhodnutia školy. Vďaka ich pripomienkam sme mohli mnohé veci zlepšiť a posúvať sa vpred.

Všetci máme svoje povahy a preto by som sa na záver chcela ospravedlniť všetkým, ktorí majú pocit, že som nie vždy konala správne. Konala som podľa svojho najlepšieho vedomia a tak, ako všetci sme rodičmi prvýkrát v živote, moja skúsenosť s vedením školy bola tak isto prvýkrát. Preto dúfam, že škola bude pod novým vedením fungovať rovnako dobre, ak nie lepšie, ako za „môjho úradovania“.

Katarína Pačinová

MC DONALDS CUP

Všetkým futbalistom aj futbalistkám ktorí reprezentovali našu školu

ĎAKUJEME a blahozeláme ku krásnemu výsledku. Marianka do toho!!!

VYBÍJANÁ

V piatok 29. 4. sa naše odvážne dievčatá z 3. a 4. ročníka postavili v turnaji vo vybíjanej proti žiačkam druhého stupňa. Aj keď oproti konkurencii nemali žiadnu šancu, veľmi si ceníme ich odvahu a bojovnosť, akú ukázali na tomto turnaji.

HVIEZDOSLAVOV KUBÍN

10. 3. 2022 sa pani učiteľka Brnová spolu s víťazmi školského kola a náhradníkmi zúčastnila Obvodného kola Hviezdoslavovho Kubína Zubkové pramene v Stupave. Naša malá škola sa úžasne umiestnila z viac ako 50 súťažiacich- Lotka skončila na 2. mieste v prednese prózy a Rodanko na 3. mieste v prednese poézie.

MDŽ V NAŠEJ ŠKOLE

V utorok bol MDŽ a potešil nás pán učiteľ, páter Faustyn a takisto mamička našej prváčky a tretiaka pani Ferková.

ENGLISH STAR

ENGLISH STAR je medzinárodná súťaž v anglickom jazyku pre žiakov základných škôl. Jej hlavným poslaním je propagovať a popularizovať anglický jazyk ako vyučovací predmet, ale aj zábavnou formou motivovať žiakov k úspešnému riešeniu písomných testov a skúšok.

MATEMATICKÝ KLOKAN

Medzinárodná matematická súťaž pre žiakov základných a stredných škôl.

NA ZÁVER NÁS EŠTE ČAKÁ VÝLET DO BOJNÍC

Terezka Viteková

DEŇ MATIEK

Na nedeľu 8.5.2022 pripadol sviatok : „Deň matiek“. Aj naša obec mala pri tejto príležitosti oslavu tohto sviatku v spoločenskej sále obecného úradu. Deň pred tým bola sála vyzdobená obrázkami, ktoré maľovali žiaci základnej školy. Každá trieda mala svoj obrázok a odkaz pre mamičku. Celé to bolo doplnené balónikmi v tvare srdiečka od p. Pavly Valentovej. Oslavu zahájilo trio pod vedením p. Bohuslava Blechu peknou piesňou „Len jednu mamičku máš“ a po príhovore starostu obce pokračovalo trio so svojím repertoárom. Medzitým sa už pripravovali detičky z materskej školy na vystúpenie. Plná sála rodičov sa tešila na vystúpenie svojich ratolestí, pretože pandémie nám nedovolila žiadne verejné vystúpenia a toto bolo prvé po dvojročnej odmlke. Celú akciu uvádzala p. učiteľka Tatiana Smidová. Na pódium prišli najmladší účinkujúci a to predškóľáci. Vystúpenie detí vohnalo nejednu slzičku mamičky do oka. V ich podaní zazneli básne a pesničky, ktoré s nimi nacvičili učiteľky p. Edita Marošová a p. Miriam Žáčková. Po tomto vystúpení nasledoval tanec, ktorý pod vedením p. Kristíny Fazekašovej vyčaril úsmev na tvárach rodičov. A kým detičky schádzali z pódia, ďalší sa už pripravovali a prišli všetky ročníky základnej školy s vlastnou aj prevzatou tvorbou, piesňami aj tancom. Program pripravený učiteľkami základnej školy bol pestrý a pekný. Vystupujúce deti dostali sladkosť, každá mamička kvietok. Na záver poďakoval poslanec p. Marcel Porges účinkujúcim, rodičom, že si našli čas a prišli na túto malú oslavu.

Poďakovanie patrí každému, kto pomohol a pridal ruku k dielu.

Edita Radačovská

DEŇ ZEME

Prváci s pani učiteľkami vyčistili námestie a prilahlú ulicu od odpadkov, druháci vytrhávali burinu z nášho Levanduľového bludiska, tretiaci išli pomôcť do fit parku a sadili nové levandule okolo potoka popri ceste a štvrtáci brúsili a lakovali knihobúdky v bludisku a dosádzali nové levandule do bludiska namiesto tých, ktoré neprežili zimu.

Všetky deti aj pani učiteľky spolu s pánom učiteľom zvedali nielen okolie školy, ale aj obce.

Tereza Viteková

MEDZINÁRODNÝ DEŇ DETÍ

Ako by to bolo, keby sme si ne-
pripomenuli MDD aj v Marianke.
4.6.2022 k nám prišli rozprávkové
bytosti, ktoré stáli na stanovištiach
po ceste rozprávkovým lesom. U vod-
níka sa chytali rybičky, deti potom
za ulovenú rybičku dostali sladkosť.
Striga hrala piškvorky a deti si mohli
dať žabí sliz, Permoník rozprával
o ťažbe bridlice a rozdával zlaté nuge-

ty, Snehulienka chcela počuť básnič-
ku, alebo pesničku a rozdávala jablč-
ka. U poľovníka sa deti učili triafať
do koša smetie, ale museli ho triediť
podľa toho čo to bolo. Ten ich odme-
nil baterkou. Po príchode na ihrisko
si mohli ešte vyskúšať súťaže za slad-
kosť a potom už hurá za šašom. Ten
robil pre deti program, zapájal ich
slovom, tancom a spevom. Deti sa pri

ňom vyšantili. Rodičia si mohli po-
chutiť na bufete od Lenky a manžela,
či už na palacinkách, alebo na domá-
cich jahodách od náhodného predaj-
cu. Počasie nám prialo a touto cestou
chcem poďakovať všetkým, čo sa
zúčastnili ale hlavne tým čo pomá-
hali a zároveň MS ČK v Marianke
za účasť.

Táňa Smidová

LETNÉ OBDOBIE PRINÁŠA TRADIČNE KONIEC FUTBALOVEJ SEZÓNY

Prvý júnový týždeň znamená koniec aktuálnej futbalovej sezóny 2021/2022. Mužstvo seniorov ukončilo sezónu na 11. mieste so ziskom 19-tich bodov. So sezónou nemôžeme byť spokojní, avšak každopádne chlapcom ako aj celému organizačnému tímu patrí vďaka za dôstojnú reprezentáciu našej obce na futbalovej mape. Mrzia nás hlavne zápasy v ktorých sme mali viac zo hry a častejšie sme boli na lopte ako súper, avšak nezískali sme potrebné body. Letná prestávka nám prichádza viac než vhod za dlhú a náročnou sezónou. Ešte raz by som sa chcel poďakovať hráčom, ktorí sa podieľali svojou účasťou na krásnych futbalových momentoch práve skončenej sezóny. Ďakujeme taktiež fanúšikom, podporovateľom a priaznivcom.

Tabuľka 5. liga seniori

Klub	Z	V	R	P	Body
1. FK Danubia Veľký Biel	25	20	4	1	64
2. FK Inter Bratislava	25	20	4	1	64
3. MŠK Kráľová pri Senci	25	18	3	4	57
4. ŠK Igram	25	15	4	6	49
5. Lokomotíva Devínska Nová Ves	25	16	0	9	48
6. ŠKO Miloslavov	25	14	6	5	48
7. TJ Malinovo	25	11	4	10	37
8. OŠK Chorvátsky Grob	25	8	1	16	25
9. ŠK Kaplná	25	7	1	17	22
10. NŠK 1922 Bratislava	25	6	2	17	20
11. Obecný športový klub Marianka	25	6	1	18	19
12. MŠK Iskra Petržalka	25	5	3	17	18
13. MFK Slovan Záhorská Bystrica	25	5	2	18	17
14. ŠK Krasňany	25	4	5	16	17

MLÁDEŽ JE FUTBALOVO O ROK STARŠIA, ŠIKOVNEJŠIA A SKÚSENEJŠIA

Nesmiernu radosť nám robí naša futbalová mládež. Množstvo detí, ktoré majú záujem o futbal je dobrým signálom nielen pre futbal v obci, ale predovšetkým pre zdravú komunitu a zmysluplné trávenie voľného času. Obrovská vďaka patrí trénerom Márioovi Bubničovi a Martinovi Pápayovi za čas, ktorí venujú našim mlá-

dežníckym kategóriám. U chlapcov vidieť veľký pokrok. Týmto by sme sa chceli poďakovať aj rodičom, ktorí vytvárajú priestor a možnosti svojim deťom venovať sa futbalu. Pre nasledujúcu sezónu plánujeme prihlásiť minimálne jedno mládežnícke družstvo do súťaže organizovanej SFZ. Počas letných mesiacov už máme

naplánované týždenné letné kempy pre deti s množstvom lákavých aktivít nielen na ihrisku. Ako každoročne navštívime nové priestory Národného futbalového štadiónu, ako aj priestory siene slávy slovenského futbalu. Máme pripravené športové osobnosti, ktoré deťom odovzdajú množstvo skúseností a dobrých

rád pre ich ďalšie napredovanie a to nielen v športovej oblasti. Aj týmto pozívame deti, ktoré by mali záujem o letné futbalové kempy. V prípade záujmu, prosím kontaktujte trénera mládeže p. Mária Bubniča na tel. č.: 0905 564 173. Všetky športuchtivé deti radi privítame medzi sebou.

Na záver mi dovoľte sa poďakovať všetkým, bez ktorých by futbal, ako aj priestor v našej obci na športové aktivity nebol samozrejmosťou a to predovšetkým obci Marianka za podporu. Ďakujeme za dôveru podporovateľom, fanúšikom, priaznivcom, rodičom, starým rodičom a všetkým ktorým nie je aktívny pohyb ľahostajný. Prajeme všetkým krásne leto plné zážitkov a aktívny oddych pred nasledujúcou futbalovou sezónou 2022/2023.

Lukáš Dubovský

ZÁHORÁCKI ĽADOBORCI

2021-22

Partia Záhoráckych ľadoborcov z Marianky pozdravuje všetkých čitateľov spravodaja Mariatál. Sme radi, že o náš otužovací program sa zaujíma čoraz viac priateľov a známych. Niektorí len pasívne, posielaním rôznych otázok o otužovaní alebo o jeho blahodárnych účinkoch na naše zdravie. Iní viac aktívne, a to formou prípravných otužovacích tréningov doma či na záhrade pravidelnými studenými sprchami. Veľmi Vás posmelujeme, aby ste zoberali odvahu a spravili ten posledný krôčik - pridali sa k našej otužovacej skupinke.

Napriek tomu, že pozitívne účinky otužovania na ľudský organizmus a jeho imunitný systém boli vedecky preukázané, nedávna covidová pandémia zasiahla aj nás. Očkovaných aj nezaočkovaných. Pomerne dlho sme odolávali a spoliehali sa na našu prirodzene silnú imunitu, získanú otužovaním. Aj keď sme dodržiavali všetky ochranné opatrenia (rúška, vzdialenosti, separátny transport, atď.), vírus si nás nakoniec našiel a prelomil našu imunitnú obranu. Každopádne, priebeh choroby sme

mali ako pri bežnej chrípke. Dokonca boli takí, ktorí nemali žiadne príznaky a zistili, že boli covid pozitívni, až keď si spravili AG testy kvôli svojim chorým deťom.

Aktuálne je otužovacia sezóna 2021-2022 už ukončená. Nová sezóna začína na jeseň, 1. októbra 2022. Avšak naša skupinka nezahála ani v lete a vytešuje sa chladivými kúpeľmi v Borinskom potoku (voda ani v najteplejšom lete nepresiahne 12°C) alebo osviežujúcim plávaním na priehradnom jazere v Lozorne. So železnou pravidelnosťou tam vyrážame každú nedelu (odchod o 8:00 z Marianky pri Obecnom úrade).

Ak Ťa tento článok zaujal a chceš spraviť niečo pozitívne pre svoje zdravie, tak neváhaj a pridaj sa k nám!

*Peter Ivica,
mariatálsky ľadoborec senior*

MSR
v horskom behu
na 10 km

REGISTRÁCIA
SPUSTENÁ
mariatalskystvanec.sk

25. 9. 2022

OBEC MARIANKA

5,5 km

10 km

3 x 5,5 km

DETSKÉ BEHY

MSR v horskom
behu na 10 km

Pozývame vás na

12. ročník
mariatálsky
štvanec

PRINÁŠA

Mariančania s trvalým pobytom v obci pobežia zadarmo.

8P

KOMUNÁLNY ZBER

DÁTUM	Deň	INTERVAL ZVOZU každé 2 týždne
1.7.2022	Piatok	X
15.7.2022	Piatok	X
29.7.2022	Piatok	X
12.8.2022	Piatok	X
26.8.2022	Piatok	X
9.9.2022	Piatok	X
23.9.2022	Piatok	X
7.10.2022	Piatok	X
21.10.2022	Piatok	X
5.11.2022	Sobota	X
19.11.2022	Sobota	X
2.12.2022	Piatok	X
16.12.2022	Piatok	X
30.12.2022	Piatok	X

SEPAROVANÝ ZBER

DÁTUM	Deň	PET	PAP	SKLO
4.7.2022	Pondelok	X		
29.7.2022	Piatok			X
5.8.2022	Piatok	X		
29.8.2022	Pondelok		X	
30.8.2022	Utorok			X
5.9.2022	Pondelok	X		
26.9.2022	Pondelok			X
3.10.2022	Pondelok	X		
28.10.2022	Piatok		X	X
7.11.2022	Pondelok	X		
25.11.2022	Piatok			X
5.12.2022	Pondelok	X		
23.12.2022	Piatok		X	
28.12.2022	Streda			X

VTIPY MILANA OLEXU

Inzerát nezamestnaného.

„Hľadám ženu, ktorá nevie šiť, variť ani prať. Zn. - nebude mať z čoho.“

Lekár má oznámiť manželke, že jej muž pri operácii zomrel. Chvíľu sa okúňa, napokon ženu osloví.

- Milost'pani, musím vám povedať dve správy. Jednu dobrú a jednu zlú. Najprv tú dobrú: vysoké teploty už klesli.

Čo je to sloboda? To keď vás niekto pošle do riti a vy môžete ísť, kam chcete.

Pánovi Kováčovi ušla manželka. Na tretí deň niekto zvoní. Pán Kováč otvorí dvere a začudovane zvolá:

- To si ty, moja?

- No a koho si čakal?

- Ja som myslel, že je to ďalší gratulant.

Kohn a Grün bez zranenia vzviaznu z autonehody. Z vďačnosti sa zaprisahajú, že rok nebudú fajčiť, nevybijú ani kvapku alkoholu a celý rok sa nedotknú svojich manželiek. Neprejde ani mesiac keď pani Kohnová v posteli poznamená:

- Počuj Kohn, Grün už fajčí...

Večer v manželskej posteli:

- **Jano, už sme sa mesiac nemilovali, vraví manželka.**

- **Hovor za seba, odvetí manžel.**

- Nie som si moc istý diagnózou pán Novák, ale pravdepodobne to bude z nadmerného požívania alkoholu.

- Dobre, pán doktor. Ja príjdem zajtra, až sa s tej opice vyspíte.

HĽADÁME ZÁUJEMCOV O ÚČINKOVANIE V NOVOM HUMORISTICKOM DIVADLE MARIANKY. (ŠTÚDIO 77)

Podmienka je 17 rokov a viac, zmysel pre humor a schopnosť prezentovať sa pred verejnosťou.

O ostatné sa postaráme my.

Prihlásiť sa môžete na adrese divadlo@marianka.sk,

kde uvedte meno a vek, prípadne vaše otázky.

Tešíme sa na vás a prajeme iba trochu odvahy.

Ludo Ferenc, Marianka

